

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 154. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, július 10.

A kibontakozás ujján.

Nagybecskerek, július 10.

(—y.) A Fejérváry-kormány ismé-
telten hangsúlyozza, hogy a legsúlyosabb
politikai helyzetben is megtartja a törvényt
s kerül minden erőszakot. A kormány
egyáltalán nem terve a törvénytelen-
ségek terére lépni, meg nem szavazott adókat
behajtani és meg nem ajánlott ujoncokat
sorozni.

Csupán a legszükségesebb adminis-
tratív teendőket szándékozik végezni s e
közben a békés megoldást, uralkodó és
nemzet közötti diszharmonia ki-gyenlítését
igyekszik szolgálni azon idő alatt, mely a
képviselőház egybeüléséig még hátra van.

Ezt pedig most már kötelessége is
tennie; mert az állami gépezetnek meg-
akadnia nem szabad.

Nagyon helyes és indokolt elhatáro-
zása is ez a Fejérváry-kormány, mert
mihelyt a törvényen kívüli állapotba még
a törvénytelen-
ségek terére is rá találna
lépni, a legkisebb alkotmányellenes kor-
mányzati tény el merné követni: az egész
nemzetet mint egy embert találná magával
szemben sűrű phallanxokba tömörülve,
melyeket a k. u. k. Armé összes generalisai
sem volnának képesek áttörni.

Igy tehát a városi és vármegyei tör-
vényhatóságoknak az ellentállás érdekében
kifejtett állásfoglalása csak a jövő érdeké-
ben történik, mert a kormány az ezidő
szerint még nincsen olyan tényre, mely az
ellentállást szükségessé tegye.

Az alkotmány érdekében azonban min-
denesetre felette fontos a törvényhatóságok
állásfoglalása, mert ezáltal már eleve föl-
épül azon védfal, melyen a bekövetkez-
hető törvénytelen lépések megtörnek, s
melyen hajótörést szenved a legelső me-
rénylet, mely ezeréves alkotmányunk ellen
elkövetettnek.

Öreg királyunk a kormányzás nehéz
gondjaitól kimerülten most pihen nyári
üdülő helyén. A nemzet az aranykalászok-
kat ringató rónákon van elfoglalva az
Isten áldásának betakarításával, mindkét
tényező tehát elvonva a politikai élet
zajos tengerétől, higgadtan gondolkozhatik
a jövő teendői felől.

Vajha ezen idő megérlelné a békés
megértést, mely után a nemzet és ural-
kodója között felmerült diszszonanciát el-
enyésznének s létre jöhetne a békés ki-
bontakozás az ország megrázkódtatása
nélkül a nemzet és uralkodó örömeire és
hasznára.

Ezen utat igyekezzék a Fejérváry-
kormány előkészíteni, egyengetni és ki-
építeni, mely ténykedése által még érde-
meket szerezhet magának. A nemzet pedig
ne zárkózzék el ridegen a kísérletezések
elől, hanem szintén igyekezzék azt lehetővé
tenni, mert csak egymást megértés teszi
lehetővé a mindenki által rég óhajtott és
várt békés kibontakozást.

A kiszolgált katonák ügye. Budapestről je-
lentik: Az osztrák képviselőház szombati ülése után
Schönerer képviselő megkérdezte Schöneich osz-
trák honvédelmi minisztert, hogy mi lesz az osztrák
harmadéves katonákkal, ha a magyar válság öszre
sem ér véget. Schöneich így válaszolt:

— A közös hadseregnél Magyarországon
bennmaradnak a kiszolgált katonák, Ausztriában
azonban nem. Sőt még a Magyarországon szol-
gáló osztrák honosokat is szabadságotlák.

A róm. kath. hitközség ülése.

Nagybecskerek, július 10.

A nagybecskereki róm. kath. hitközség tegnap
délután 4 órakor Franz J. L. elnöklésével ülést
tartott, a melyen a képviselőtestületi tagok közül
a következők vettek részt: Baaden Károly, dr.
Brájer Lajos, dr. Annau Ernő, dr. Grandjean
József, dr. Fialowski Béla, Grandjean Ede,
Etlinger Péter, Bohn Péter, Napholtz Ágoston,
Pretz Péter, Klementics Ferenc, Steyer István,
Schmidt Antal, Glaser Péter.

Miután az 1904. évre szóló zárószámado-
kat tudomásul vették s a felmentvényt megadták,
a képviselőtestület az Eötvös-utcai iskolai hit-
oktatónak pótlékképpen 200 koronát szavazott meg.
Az 1905. évi költségvetés. — Az 1905. évi
költségvetés a következő tételeket tünteti fel:

Szükséglet: Népiskolai hitoktató 1600
korona, Eötvös-utcai hitoktató pótléka 300 kor.,
segédlelkészek pótléka a kolostori hitoktatásért
300 kor., karnagy fizetése 2000 kor., pénzbe-
szedési jutalék 320 kor., ipariskolai hitoktatók
120 kor., titkári fizetés 1000 kor., irodaátalány
40 kor., adó 40 kor. Összesen 6020 korona.

Fedezet: Előírás 7960 kor., beszedendő
hátralékok 2419 kor. Összesen 10.379 korona.
Az egyházi zenére a templompénztárból
1200 korona vétetett fel.

Meghatalmazás az árvaházi bizottság részére
netán megfelelő ház megvételére. — A képviselő-
testület egyhanglag elfogadta az elnökség azon
javaslatát, hogy egy az árvaház céljainak meg-
felelő házat vegyen meg, illetve erre nézve a
képviselőtestületnek tegyen javaslatot, ha alkal-
mas házat talál.

Novotny harangöntő meghívása. — Miután
a harangok az utóbbi időben kárt szenvedtek, a
közgyűlés kimondta, hogy Novotny temesvári
harangöntőt meghívja, hogy a megfelelő intéz-
kedéseket megtegye.

Több folyó ügynek a letárgyalása után a
közgyűlés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap
reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva
van; hölgyek részére minden kedden és pénteken
dél 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig
1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek ré-
szére minden nap délből gőzfürdő. A kád-
fürdő egész nap nyitva marad.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Torontál-
vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt
tartotta rendes havi ülését dr. Dellimanics
Lajos főispán elnöklésével. Az ülésről lapunk
holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Uj postamesternő.** A temesvári posta-
igazgatóság özv. Schaunen Józsefnét Szöröghe
postamesternőnek nevezte ki.

— **Esküvő.** Ma délből vezette oltár elé
Benyó Albin kolozsvári városi mérnök
Solymossy Mici urhölgyet, Solymossy
Lajosné nagyműveltségű szeretetreméltó leányt.
A polgári esküvő délelőtt fél 12 órakor folyt le
az itteni állami anyakönyvi hivatalban, a hol
Pachtenkirch Oszkár báró végezte az esketést.
Tanúk voltak: Benyó Nándor es. és kir. fő-
hadnagy és dr. Brájer Lajos lapszerkesztő, a
menyasszony nagybátyja. Az ifjú pár innen az
ág. ev. templomba ment, ahol Jeszenszky
Nándor lelkész kérte az egyház áldását a fiatal
párra.

— **Kitüntetett tanító.** Törökkanizsáról jelen-
tik: A torontálmegyei magyar közművelődési
egyesület tudvalevőleg 50 korona jutalomdíjjal
tüntette ki Szubotich Bódog szanádi gör. kel-

szerb elemi iskolai tanítót. Ezt a jutalmat szom-
baton adta át az egyesület megbízásából Mich-
key Vince tb. főszolgabíró a kitüntetett tanító-
nak, szép beszédben méltatva érdemeit és buz-
ditva arra, hogy nemes munkáját továbbra is
folytassa.

— **Egyházi zene.** A kegyesrendiek templomá-
ban tegnap ritka élvezetben részesültek a déli
mise látogatói. Maurer Irma urhölgy, aki
rokonai látogatására itt időzik, két gyönyörű egy-
házi dal előadásával örvendeztette meg hallgatóit,
kik egyaránt csodálták a fiatal hölgy remek hang-
anyagát és érzéssel teli előadását.

— **Tizennégyéves asszony.** Weiserschan
Mihály itteni kőművessegéd tegnap esküdtött hű-
séget Rech Józsikának. Az esküvőnél az az
érdekes, hogy a menyasszony 1891. februárjában
született, tehát alig mult tizennégyéves, miért is
bátran mondhatja el magáról, hogy városunk leg-
fiatalabb asszonya.

— **A vörös kakas.** A nyári napok réme, a
vörös kakas ijesztő buzgalommal kezdte meg
röpködését megyeszerte. Nem kevesebb mint nyolc
helyről kapunk értesítést pusztításáról s sajnos,
hogy több esetben gyújtogatás is közrejátszik. A
szomorú krónika a következő:

Szerbkeresztúron a mult héten Pa-
kaski Anna és Zárity Fotia háza gyuladt ki
és leégett. A nyomozás megállapította, hogy a
tűznek a gazdák gondatlansága volt az oka, ezért
a csendőrség ellenük feljelentést tett a bíróságnál.

Jázova községben a napokban Márki
Gergely és Visnyei Ilés háza kigyuladt és le-
égett. A tűz oka ismeretlen.

Torontáljózseffalván Mélykúti
István, volt községi bírónak négy keresztű buzja
égett el a szántóföldön. A tüzet valószínűleg
gyújtogatás okozta. A tettest keresi a csendőrség.

Surjánban Zsivanov György föld-
mívelő náddal fedett istállója eddig ismeretlen
okból kigyult és leégett. A kár 450 koronát tesz
ki, de biztosítás útján megtérül.

Szerbkeresztúron Szetyerov
Szlávko oitani földműves biztosított házat és
istállóját a mult héten felgyújtotta azzal a szán-
dékkal, hogy a biztosító intézettől az 1200 korona
tűzbiztosítási díjat fevehesse. A gyújtogató ellen
megindult a büntügyi eljárás.

Nagykikindán Walter Antal és
Kovács Antal házait hamvasztotta el a tűzvész.
Mindkét esetben kénes gyufával játszadozó gyer-
mekek okozták a veszedelmet.

Nagyszentmiklóson a Kupuszat-város-
részben egy ház leégett.

Valkányon valaki bosszúból felgyújtotta
Tenner János ottani birtokosnak a község
szélén az ut mellett lerakva volt értékes trágya-
dombját. Az ismeretlen tetteseket nyomozzák.

— **Nyakszirtmervedés Deszken.** Mint Török-
kanizsáról írják, Zimmermann dr. szöröggi
orvos jelentette a szolgabírói hivatalnak, hogy
Todorosz Lajos, 11 éves fiugyermek Deszk
községben nyakszirtmervedésben megbetegedett.
Dr. Fehér járási orvos azonnal megjelent a
helyszínén és konstataálta, hogy a gyermek tény-
leg nyakszirtmervedésben szenved. A szükséges
óvintézkedéseket megtették.

— **Családi dráma.** Mint Nagyikindáról írják,
megrendítő családi dráma játszódott le a napok-
ban egy ottani iparos lakásán. Kösztler Jakab
férfiszabó agyon akarta szurni nejét és aztán ön-
gyilkosságot akart elkövetni, szerencsére azonban
egyik tette sem sikerült egészen. Kösztler Jakabné
már régóta azt a szándékát közölte férjével, hogy
beáll eselédnek, ezt azonban Kösztler ellenezte s
emiatt aztán napirenden volt a perpatvar Köszt-
lerék házában. A napokban megint az a téma
került szőnyegre, amin aztán férj és feleség
összeveszett, miközben Kösztler felingerülvén neje
makacsságán, kivette zsebkéjét és azt az asszony
mellébe szurta. A kés a szivburok alatt hatolt
be s a nő a szurás után összerogyott. Erre aztán
Kösztler, azt híván, hogy nejét agyonszurta, kését
önmaga ellen fordította s a saját torkát metszette
keresztül, azonban a légszövet nem metszette át

a kés. Mindkettőt a kikindai kórházba szállították, hol súlyos, de nem életveszélyes sebeiket gyógykezelik.

— **Kánikulai szenzáció.** A kánikula tudvalevőleg ős idők óta nélkülözi a szenzációt s ilyenkor nemcsak az újságoknak nincs témája, de a bíróságoknál is szörnyű unalommal zümmögnek a legyek az akták között. A törvényszék egyik roppant buzgó bírja sötét arccal járkel a városban és sehogysem tud ellenni szenzáció nélkül. Szimatol, szimatol szörnyen s már-már kétségbeesik, hogy nem történik semmi, amikor egyszer csak az egyik amerikai háznál földterül sötét tekintete. Hirtelen megfordul s macskalépésekkel siet a rendőrséghez.

— Uraim, — jelenti — rémes szenzációval jövök. A legnagyobb rendőri tudásra és segítségre van szükségem.

— Mi az? — kérdik áhitattal.

— Csak jöjjenek velem. Minél többen.

A rendőrkapitány mozgósítja az összes rendőröket s a bíró pitavali tudományával vezeti az expedíciót. Intésére megállanak egy amerikai ház kerítésénél.

— Itt vagyunk a szörnyű szenzációnál — sugja sápadtan. Csak nyugalom uraim, nyugalom.

A rendőrök reszkető nyugalommal várokoznak.

— Most! Sugja a bíró. Ott mászik a kerítésen.

A csapat figyel, figyel és egyszer csak látja, hogy a kerítésen vidám nyugalommal mászik át — egy kis gyerek.

Az expedíció összenéz s aztán sietve nagy titokban oszon el a szenzáció elől. Nem marad ott más, csak a kis gyerek és a bíró. De a gyereknek is több esze van, mert nagy sietve ellohol. A bíró különösen néz körül, a rendőrségen pedig konstatálják, hogy a kánikulában a legnagyobb szenzáció — a kánikulai vizsgálóbíró.

— **Halál az irodában.** Ivánovits Miksa, a felsőtorontali ármentesítő társulat tisztviselője tegnapi délután hirtelen meghalt. Ebéd után a szokott időben teljesen ép egészségben bement az irodába s ott hivatalnoktársaival kedélyesen elbeszélgetett még a hivatalos óra kezdete előtt, egyszerre csak megtántorodott és összerogyott. Gyorsan segítségére siettek, locsolgatták, de minden segítség hiábavalónak bizonyult, néhány pillanat alatt kiszívta magát. A halottkémi vizsgálat agy- és szívszélhűdést konstatált, mint halálokat. Ivánovits, ki azelőtt Perlaszon számos éven keresztül mint jegyző munkálkodott, még csak 50 éves volt. Halálát özvegye és gyermekei gyászolják.

— **Szocialista-gyűlés Nagybecskerekén.** A nagybecskereki szocialdemokrata-párt vezetősége tegnap délután 5 órakor a Vásár-téren népgyűlést hívott egybe, a melyen mintegy 300 ember vett részt, a kiknek zöme a munkásosztályból került ki. A népgyűlésen Galandauer Arthur üdvözlővén a megjelenteket, kéri őket, hogy az elhangzó beszédekét nyugodtan hallgassák végig s tartózkodjanak minden olyan demonstrációtól, a mely esetleg rendőri beavatkozásra adhatna okot. Indítványára ezután a gyűlés elnökének Lauer Ferencet, jegyzőkönyvvezetőnek pedig Mosorinszky Szvetozárt választották meg. Most Malasich Géza, a központ kiküldötté lépett az emelvényre s a jelenlegi politikai helyzet válaszolása után kifejtette, hogy Magyarországnak okvetlenül szüksége van gazdasági reformokra, mert csak ettől remélhető az, hogy a viszonyok nálunk megjavuljanak. Beszélt még az önálló vámterületről, a kivándorlás okairól, a magyar vezényleti nyelvről, az állami népoktatásról, végül pedig az általános titkos választási jogról, amelyet mindenkifelett elsőrendű szükségnek tart. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az elnök felolvastatja a bavanistyei elvtársaktól érkezett sürgőnyt, a melyben üdvözlük a népgyűlést. Ezután Glumatz Milán ujvidéki betűszedő beszélt szerb nyelven. Őva inti a szerb munkásokat, hogy ne üljenek fel a szerb radikálisok hangzatos frázisainak, hanem nyujtsanak testvér-jóbbot magyar és német elvtársaiknak s vállvetve küzdjenek az őket megillető jogokért. Malasich Géza ezután német nyelven tartott beszédet, majd Galandauer Arthur indítványozza, hogy a népgyűlés mondja ki határozatilag, hogy teljes mértékben csatlakozik az országos szocialdemokrata pártnak Budapesten, június 25-én tartott népgyűlésen hozott határozati javaslatához, mely kötelességévé teszi minden céltudatos munkásnak az általános titkos választási jog érdekében a harcot felvenni, és mely határozatról ugy a nagybecskereki orsz. képviselő, mint az országos függetlenségi párt a szocialdemokrata párt utján értesítendő. A népgyűlés az indítványt nagy lekesedéssel elfogadta s ezzel a gyűlés a legnagyobb rendben véget is ért.

— **A napszúrás áldozatai.** A kupuszina Léderer uradalomban nagylaki aratómunkások vannak szerződötve. Közöttük volt Zamiska János 20 éves fiatal földműves, aki aratás előtt

házasodott meg. E hó harmadikán javában dolgozott társaival a kiállhatatlan hőségben, amikor egyszerre szó nélkül esett össze. Napszúrás ölte meg. — Ugyanilyen sors érte Király Sándor magyarkanizsai ügyvéd egyházaskéri tanyáján Magyar Jánosét is, akit szintén munkaközben ért el a halál. — Nagyszentmiklóson Sika Anna 22 éves nő szintén a mezőn dolgozott, amikor egyszerre összeesett és meghalt. Konstatálták, hogy őt is a napszúrás ölte meg.

Alakok.

A megelégedett ur.

(Este 9 órakor a főutcán.)

Az egyik: És maga nem megy ilyenkor fürdőhelyre? Teszem Osztenébe, teszem a Svájcbba, teszem Herkulesfürdőre, teszem Marienbadba, teszem Melencére...

A megelégedett: Ne tegye. Ugyan kérem, ugyan kérem. Én idehaza maradok, megfürdöm az uszodában, elszívom az Upmannomat, darabja két és fél krajcár, járok Briesesz-nadrágban, odahaza még Briesesz-nadrágban sem eszem csirkét zöld borsóval. Mire való az a nyaralás? Becskereken megsülök a naptól és attól izzadok. Marienbadban attól izzadnak, hogy a szunyogokért fizetnek 30 forint kurtaksát. Hát mért menjek én Marienbadba?

Az egyik: No jó, kérem, de a szórakozás, az emberek, a világ...

A megelégedett: Ugyan kérem, ugyan kérem. Hat nem szórakozás az, amikor az ember végig megy Becskereken a főutcán, aztán visszamegy, aztán az ember végig megy a főutcán és mindenki azt mondja: „Aj, de unalmas!” vagyis „Itt az ember úgy el van hanyagolva, mint Melencén” és az ember még sincs Melencén? Aztán az ember néha lát egy asszonyt, néha lát az ember egy lányt is és mindig lát az ember bogarakat. Én már úgy megszoktam a bogarakat, hogy nélkülük aludni se tudok. Viszek t. i. mindig egy párat haza a nyakamon. Különösen a tücsköket szeretem...

Az egyik (undorral): Kérem, beszéljünk talán inkább a háborúról...

A megelégedett: Hát nincs igazam? Itt egy szelet fagyalt kerül tizenkét krajcárba és kap hozzá schaumot. Osztenébe egy fagyalt egy korona és kap hozzá hátbautést a pincértől mert sokan vannak. És volt már maga este a Plankkertenben?

Az egyik: Még nem voltam.

A megelégedett: No hát. Tudja, ott olyan kényelmesen sötét van, hogy már kétszer kezet csókoltam az éjjeli örnek, mert azt hittem, hogy a nagynéném.

Az egyik: Tudja, mióta van ott ekkora sötétség? Amióta lámpákat alkalmaztak...

A megelégedett: Az lehet. Ott mindig le szoktam vetni a cipőmet és a rokkomat. És mennyi ember jár ott? Tudja én ott leheveredem egy bokorba és beleröhögök az ágakba, amikor az emberek karambólt játszanak...

Az egyik: Micsoda karambólt?

A megelégedett: No hát az felséges, amikor a legjobb barátok, akik egy órával előbb a kishidon csókolódtak, a Plankkertenben egymásba ütköznek és azt mondják egymásnak: „Marha, nem tud vigyázni?” vagy: „Hallja, állat, ha még most sem tud járni, szóljon a mamájának!” vagy: „Hallja, én nem a maga használatára viselek tyukszemet!” Hát mért menjek én Osztenébe?

Az egyik: Ad vocem, tyukszem. Hazamegyek, levetem a cipőmet...

A megelégedett: Ugyan kérem, mért nem megy inkább a Plankkertenbe levetni a cipőt? Ott legalább szórakozik... —odi.

Irodalom és művészet.

* **Szabad Színpad.** A nyári művészi vállalkozásoknak kétségtelenül érdekes kísérlete néhány fővárosi színésznek az az eszméje, hogy kiváló színházi művészi erők társulva Szabad Színpadon nyaranta előadásokat tartanak. Így született meg a Tarka Színpad után most a Szabad Színpad, a mely vidéki körutjában Nagybecskereket választotta ki első kísérleti helyül. A Szabad Színpad

szombaton tartotta első előadását nálunk Kovács J. Rózsáligetében és a Szabad Színpad kísérlete pompásan bevált. Nagy közönség gyűlt össze a kis társulat előadására ugy szombaton, mint vasárnap s mindenki szívesen ismerte el, hogy nem selejtes brettli produkciókban, de valóságos művelésben volt része, annyira, hogy a brettlihez szokott közönségnek szokatlanok voltak az operaáriák. Ezt a vállalkozás népszerűsítéséért kerülni is lehetne s könnyebb fajta dalokkal pótolni. Ami a Szabad Színpad előadói illeti, ők művészetük legjavát nyujtották. Kenedich Kálmán pompás éneke, valamint Kossy Teruska finoman előadott énekszámai, Szabó Pál szép dalai bármely hangversenyteremben megállják helyüket. A Szabad Színpad hivatásának azonban inkább megfelelték Cserey Irma és Ujváry Károly a Magyar Színház kedvelt komikusának produkciói. Cserey Irma finom, könnyű dalai-val s temperamentumos táncával kellett nagy hatást, míg Ujváry Károly humoros mókáival egyszerre a közönség kedencévé lett s mindkét estén számtalanszor megújratatták Cserey Irmával együtt. Mindenestre kívánjuk, hogy ez a disztingvált művészi vállalkozás mindenütt sikerrel járjon, hogy kiszoríthassa a selejtes és trágár brettliprodukciókat.

* **Ujvári este.** Ujváry Károly, a Szabad Színpadon annyira megtetszett közönségünknek, hogy még egy előadásra itt marasztalták Kedden este Ujváry Cserey Irmával külföldi előadást rendez s az egész est műsorát ők ketten töltik be. Az előadás a Rózsaszálló kerjében lesz 60 filleres belépődíj mellett.

* **Az istenek harcát** és a görög istenek regényes történetét kezdte a Világ Történelmének e heti füzeté s azzal a görögök története kezdődött meg. A görögök történetének ismerete az általános műveltséghez annyira hozzá tartozik, hogy annak ismerete nélkül az ember csak fél-ember. Annak, aki a görögök s majd a rómaiak történetét kellemes, érdekes, könnyű előadásban akarja megismerni, különösen figyelmebe ajánljuk ezt a munkát. Címe: A Világ Történelme. Irta Endrei Zoltán. A munkából kívánatra mutatvány-számot ingyen küld a Világ Történelmenek kiadó-hivatala, Budapest, VI. Aradi-utca 8.

* **Érdekes magyar történelmi ereklye.** A Dósa-féle magyar porlázadásról egy érdekes level került most napvilágra, a melyet a jászóvári premontrei könyvtárban Oláh Miklós leveles könyvében őriznek. A levelet II. Ulászló küldte X. Leo pápának, pénzbeli segítséget kérve tőle; az egész a Balbi Jeromos fogalmazása. A levél elmondja a parasztság dulasát. „Mindenfelé kegyetlenül megrohanták az előre nem készült, mitől sem tartó és védelemről nem gondoskodó nemeseket, házukat, majorságukat és jószágukat válogatás nélkül szerte-széjjel pusztítván. Akik pedig hatalmukba jutottak, azok nyomorult kínzással, kegyetlen halállal veszték. Szégyenlem elmondani ezt a roppant vadságot és mérszárlást, mert ennél rutabbat, erőszakosabbat és undokabbat a török sem követhetett volna el. Azt hiszem, sem a történetekben, sem a régi analesok emlékeiben, de még a tragédiákban sincs szó ily borzasztó és rettenetes gazságról. Minek beszéljek a nők rablásáról, a leppiszkosabb fajtalanagságról, melyet a beszéd durvasága nélkül említeni sem lehet. Mintha a pokolból kerültek volna elő, olyanokat vitték véghez, hogy elretten rajtuk minden késő nemzedék. Miután a nemes-ség nagy részét hallatlan kínzások közt kivégezték, a hajadonokkal és nőkel ronda fajtalan-ságot üztek és a legelőkelőbb hölgyeket arra kényszerítették, még férjeik jelenlétében is, kiket odanézésre szorítottak, hogy az ő bujaságuknak alávéssék magukat. Ez az őrzöngő düh epoly kegyetlenül nyilvánult a papsággal szemben is. A csanádi püspököt, régi dicső nemzetiség ivadékát, ki egészen távol tartotta magát a tusakodástól, ezek a gonosz orgyilkosok csellel elfogták és őt válogatott kínzások után karóba huzva kegyetlenül megölték. Ép úgy jártak el több szerzetessel is, nem törődve sem vallással, sem tisztességgel, minden emberségből kivetkőzödve, csak a nemes-ségnek és minden előkelőnek pusztulására, vesztére törnek.” Az érdekes okirat a Nagy Képes Világtörténet füzetében foglaltatik, a melyből most jelent meg a 228. füzet. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes felbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján havi részletfizetésre is.

Sport.

× **Galamblovészeti Nagyszentmiklóson.** Nákó Sándor gróf, mint Nagyszentmiklósról jelentik, érdekes galamblovészeti rendezett a Csanád felé eső ugynevezett kiserdőben. A verseny olyan sikerült volt, hogy a résztvevők egyhangú állítása szerint méltóan sorakozhatik a Magyar Galamblovó egyesület országos versenyéhez, sőt a verseny festői helye, elrendezése és a vendéglátó háziur és neje által adott 8 versenydíj értékes volta tekintetében helyet foglalhat a külföldi hasonló versenyek sorában is.

A galamblovészeten részt vettek: Tisza Kálmán gróf és neje Keglevich grófnő, Karátsónyi Jenő gróf vbt. Bánlák, Liphay Frigyes báró s neje Lázár Margit grófnő, Lovassy Ferenc nagybirtokos és neje Liphay Iona bárónő, Görgey József tábornok és neje Liphay Jolántha bárónő, Keglevich Miklós, György és István grófok, Fáy Róza kisasszony, Nagy Gyula földbirtokos Fehérmegyéből.

A hétfőn, kedden és szerdán megtartott galamblovészeti szükséges felszerelésekről, hálókról és galambokról s a lőtér megfelelő elrendezéséről Gyapay Nándor, az országos Galamblovó-egyesület titkára gondoskodott.

A versenyek eredetileg két 4-4 versenyből álló napra voltak tervezve, de minthogy a két nap befejeztével még galambkészlet maradt, megállapodáshoz képest a harmadik napon két versenyek voltak.

A versenyek nyertesei a következők: Keglevich Miklós gróf (4 díjat), Nákó Sándor gróf, Liphay Frigyes báró, Tisza Kálmán gróf, Karátsónyi Jenő gróf és Keglevich György gróf. A lőtt galambokat Nákó gróf a nagyszentmiklósi „Berta” kórháznak és a község szegényeinek adta.

× **Temesvári regattisták Nagybecskerekén.** A temesvári regattisták négyes csapata látogatott el tegnap Temesvárról Nagybecskerekre. A viziutban résztvettek dr. Winner József, dr. Virágh N., Mencer Rezső, Hild Lajos és Frank Géza. A temesvári regattisták a 83 kilométeres vízi utat 7 és fél óra alatt tették meg kitűnő kondícióban. A kirándulókat a Torontáli Athletikai Klub az erdőnél öt csónakkal szíves vendégszeretettel fogadta.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A miniszterelnök a helyzetről.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Félhivatalos jelentés szerint a miniszterelnök ischli kihallgatásának céljáról a hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy célja volt a felségnek utoljára szóbeli jelentést tenni a helyzetről.

Arra a kérdésre, hogy mi a szándéka a kibontakozás érdekében, a miniszterelnök azt felelte, hogy a jelen idő nem alkalmas arra, hogy új tárgyalást kezdjen. Egyébként július elején tett előterjesztését fenntartja s reméli, hogy a koalíció nem fog ragaszkodni álláspontjához, mely az országra nagyon veszedelmes.

A vezérő-bizottság ülése.

Budapest július 10. (A „Torontál” ered. táv.) Mint politikai körökben hire jár, a vezérő-bizottság e hét folyamán ülést tart.

A király Ischlben.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király tegnap don Alfonzó Bourbon herceg tiszteletére családi ebédet adott, a melyen részt vett Fejérváry Géza báró miniszterelnök is. A király délután Gmundenbe ment a cumberlandi és württembergi hercegi családok látogatására.

Ráth György temetése.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ráth György főrendiházi tagot tegnap temették el nagy részvét

mellett az iparművészeti muzeum előcsarnokából. Az elhunyt felett Alpár Ignác és Radisics Jenő szép gyászbeszédet mondtak. A temetésen sajnálatos baleset történt, amennyiben a kandeláber horszeszlángjától sok koszoru és szőnyeg meggyült. A tüzet szerencsére hamarosan eloltották, azonban egy temetési alkalmazott megsebesült.

Nessi Pál ügye.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pécsről jelentik, Nessi Pál képviselőt, ismeretes patikaügye miatt tabi választói felszólították, hogy a kerület reputációja érdekében mondjon le mandátumáról.

Az orosz forradalom.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tiflisből sürgönyzik: Ma, midőn a rendőrök több munkást le akartak tartóztatni, a rendőrök közé bombát dobtak. A bomba egy rendőrtisztet megölt, két tisztet és számos rendőrt pedig megsebesített. A városban nagy az izgalom s a forgalom szünetel.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szobosztopolból megcáfolták azt a hírt, hogy Krieger tengernagy megölte volna magát.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ivanovban a sztrájkolók elpusztították a távirat és a telefon vezetékeket. A zavargók rabolnak és gyűjtogatnak. A lakosság menekül.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, a Potemkint a kikötőbe vitték, miután a legénysége partraszállott. A Potemkint kísérő torpedónaszád nem adta meg magát, hanem elhagyta a román vizeket.

Budapest, július 10. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, a 8-ik hajóosztályon újból zavar-gás tört ki s a legénység a gépeket megromlaltta.

Az orosz-japán háború.

Budapest július 10. (A „Torontál” ered. távirata.) Londoni jelentések szerint a japánok előnyomulása Vladivosztok felé szakadatlanul tart.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentések szerint ott azt hiszik, hogy a japánok 60.000 embert Sachalin szigetére szállítottak.

Nagy tűz.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Aradról jelentik, a közeli Dombegyháza községben Lonovics Gyula nagybirtokos pusztáján nagy tűz pusztított. A tűz elpusztított számos gazdasági épületet, felszereléseket, kocikat, szekereket, a nagy istállót, amelyben bennégett 10 tehén, 30 borjú, 8 parádés ló és 5 drb hároméves csikó. A tüzet, amely délután 6 órakor támadt, csak másnap sikerült lokalizálni. A kár több mint százezer korona.

A fürdés áldozatai.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A baranyamegyei Berzencze községben az ottani malom vizében fürdő Fáy Ferenc dr. pécsi ügyvédjelölt a vízbe fuladt.

Ugyancsak a fürdésnek lett az áldozata Szentkirályi István pécsi gimnáziumi tanuló, a ki fürdés közben a Drávába fuladt.

Jégverés.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kadarkuton és tájékán óriási zivatar pusztított. Dió nagyságu jégdarabok estek s a jég rendkívüli pusztítást tett az összes gabonaművekben.

Postarablás.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Báltaszékről jelentik, a duna-szegcsői postát szállító Nácsi Péter postakocsist ismeretlen ember megtámadta s revolverrel négyszer rálőtt. A rabló azonban a kocsi nem tudta kifosztani, mert a közeli faluból a lövések zajára emberek jöttek elő, mire a rabló megugrott. A postakocsis sebei halálosak. A csendőrség elfogta a rablót, aki azonban a nevét nem mondja meg.

Sztrájkoló bányászok.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Sásdról sürgönyzik, az ottani bányamunkások beszüntették a munkát. A bányászok a pécsiek követelését tették magukévá. A rendet a sztrájkolók eddig nem zavarták meg.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. július 10.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		100 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	17.45
Pestvidéki új	76	—	—	80	17.15
Bánsági új	76	—	—	80	17.10
Bácskai új	76	16.55	16.70	80	—
Rozs elsőrendű					13.60
„ másodrendű					13.40
Árpa takarmány					13.40
„ égetni való					12.80
„ sörfőzésre való					0.—
Zab					13.40
Tengeri bánsági					15.45
„ másnemű					—
Repos káposzta					—
„ bánsági					—
Köles					0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, július 10. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.50	—
Buza (áprilisra)	16.00	—
Tengeri (júliusra)	15.14	—
Tengeri (májusra)	10.72	—
Zab (októberre)	11.28	—
Rozs (októberre)	12.70	—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1905. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Versezről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibánára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

A csecsemők gyomor- és bélbetegségei gyakran az alkalmatlan táplálkozásnak következményei. Egy kitűnő tápszer gyomor- és bélbeteg gyermekeknek Kufeké gyermeklisztje vízzel főzve a tej kizárásával, mert az anyatejben tartalmazó tápanyagot kellő arányban tartalmazza és még a betegségszörnyűt a bélben elpusztítja, a bélbakteriumoknak rossz tápalapot nyújt és direkte gerjedésellenesen működik. Nagyobb gyermekeknek krónikus hasmenésekkel Kufeké gyermeklisztje szintén mint tápszer igen jónak bizonyult. A betegség folyama után étvágygerjesztő és erősítően működik és jóízűsége miatt minden korbéli gyermek szívesen veszi. Nagyobb gyermekeknek kakaóval keverve előnyösen adatik.

Kitünő oklevéllel bíró

tanító

a szünidő folyamán oktatást, továbbá az elemi és polgári iskolára, nemkülönben tanítóképezdére való

előkészítést

kedvező feltételek mellett elvállal.

Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

(625-3.2)

Megvételre kerestetik

3-4 szobás ház kerttel, készpénzfizetés mellett.

Részletes ajánlatok „Ház” címmel a lap kiadóhivatalába kéretnek.

(624-x.2)

2482/1905. szám.

623-2.2

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye bánlakai járásához tartozó Nagygáj községben rendszersített irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek; az állás javadalmazása évi 720 korona készpénzfizetés.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezüleg írt, keresztlevél, erkölcsi bizonyítvány és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi július hó 30-ik napjáig adják be.

A szerb és német nyelv bírása kívánatos. A választás napját külön fogom megállapítani.

Bánlak, 1905. évi július hó 5-én.

A főszolgabíró helyett:
Dr. Baár Jenő,
szolgabíró.

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. 529-x.24

Ujszentpéter község előljáróitól.

412/1905. számhoz.

627-3.1

Hirdetmény.

Ujszentpéter község képviselőtestületének ad. 24. kgy. 412/1905. szám alatt hozott véghatározatából kifolyólag, alulírott községi előljáróság részéről közhírré tétetik, miszerint a községnek, a magas államtól beszerzett, ezidő szerint hét éves „Kisjenő” nevű angol tenyészmenje, tekintettel arra, hogy a községben már négy fedezettési idény alatt szolgálatokat tett, eladatik. Venni szándékozók alulírott községi előljáróságnál jelentkezhetnek.

Eladandó mént kitünő voltára való tekintettel, különösen községeknek ajánljuk megvételre.

Ujszentpéter, 1905. évi július hó 6-án.
Tötössy Kálmán, Marx János,
jegyző. bíró.

Édes must

literje 40 krajcár,

kapható

Zápolya-utca 1. sz. a.
a házmesternél.

(601-x.8)

2279. szám 1905.

626-2.1

Arlejtési hirdetés.

Alulírott hivatal ezennel közhírré teszi, hogy az alább következő kegyuri épületek helyreállításának biztosítására az arlejtés az 1905. évi július hó 21-én d. e. 9 órakor Temesváron az ispánság hivatalos helyiségében, Józsefváros, Gorove-utca 16. sz. alatt fog megtartatni.

1. A szabadfalvai plébánia-lak javítása 964 korona kikiáltási árral.

2. A csatádi plébánia-laknál egy sütőkemence építése és a csatádi róm. kat. templom és paplak javítása 1285 korona 39 fillér kikiáltási árral.

Az építési feltételek és költségvetések alulírott ispánságnál betekintheők.

M. kir. kincstári ispánság.

Temesvár, 1905. évi július hó 7-én.

M. kir. kincstári ispánság.

Kitünő

asztali bor

literje 36 krajcár,

kapható

Zápolya-utca 1. sz. a.
a házmesternél.

(601/a-x.4)

Ügyes

szakácsnőt

keres

a 29. es. és kir. gyalogezred helyben állomásozó zászlóalj tiszti-étkezője.

(621-3.3)

Ajánlok a közeli mezei munkaidőre csákovai vagy temesvári nagy raktárból kitünő

szilvapálinkát

34 koronától feljebb hektoliterenkint.

Purjusz Ignác,

Temesvár-Józsefváros, Fröbl-utca 64. sz.

(595-15.12)

Szabad kézből

eladó

a melencei-utca 437. számú

háza

igen kedvező fizetési feltételek mellett.

Tulajdonos:

Nagybecskereki takarékpénztár.

(500-x.7)

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.